

УДК 159.923.5+159.924.24+159.953.5
DOI <https://doi.org/10.24195/spj1561-1264.2024.1.27>

Маді Галина Іванівна
кандидат філософських наук,
старший викладач кафедри соціальних і гуманітарних дисциплін
Одеського національного морського університету
вул. Мечникова, 34, Одеса, Україна
orcid.org/0000-0003-4817-4635

ФІЛОСОФІЯ КОМПЕТЕНТНОСТНОГО ПІДХОДУ В ОСВІТІ

Резюме. Компетентнісний підхід до навчання є актуальною тенденцією сучасної світової системи освіти, що дозволяє вирішити суперечності між традиційними вимогами, що висувуються до освітнього процесу, сучасними запитами суспільства та потребами творчої особистості в результатах освіти. Нові вимоги до якості освіти ініціюють розробку способів реалізації компетентнісного підходу вже на початковому етапі навчання. Сутністю даного підходу є формування у творчої особистості узагальнених надпредметних вмінь, що уявляють собою інтегральні характеристики якості її підготовки, пов'язані зі здатністю цільового осмисленого застосування комплексу знань, умінь і способів діяльності, в тому числі і соціально-професійної, в умовах постійної трансформації.

Мета дослідження – визначити філософське бачення компетентнісного підходу в освітньому процесі. **Предметом дослідження** є перетворення змісту освітнього простору в процесі реалізації компетентнісного підходу.

Теоретико-методологічна база дослідження. У роботі були застосовані системний і просторовий підходи як основні. Також було використано суб'єктно-орієнтований підхід для розуміння в освіті місця творчої особистості. У процесі дослідження ми користувалися загальнонауковими методами: методом теоретичного аналізу; методом; методом систематизації.

Ключові слова: компетентнісний підхід, компетентність, професійна компетентність, соціокультурна компетентність, освіта, безперервна освіта, творча особистість, суспільство метамодерну, соціалізація.

Вступ. У сьогоднішній день необхідно корінне переосмислення принципів організації освіти, особливо при його інноваційному характері. Це стосується і організації суспільного життя на тлі всіх соціальних, економічних, політичних і культурних трансформацій останнього часу. Сьогодні все більш нагальним стає спрямованість всіх інститутів суспільства на формування творчої особистості, головними характеристиками якої є компетентність, відповідальність, креативність, евристичність і її конкурентоспроможність.

Особливо злободенним швидкий перехід до нової моделі освіти та освітньої діяльності є для сучасної України, яка перебуває в умовах російської агресії, а отже, гостро виникає необхідність перетворень від суворо регламентованого життя суспільства та окремої людини до вибудовування більш гнучких і мобільних соціокультурних відносин. У зв'язку з цим як ніколи зростає запит на творчу і компетентну особистість.

Нова соціально-політична ситуація в країні створила і нову ситуацію в сфері освіти. Для того, щоб ідеї диверсифікованої, багаторівневої системи освіти, що передбачає різні за характеристиками і обсягами освітні та професійні програми, а також можливості швидкого перебудовування підготовки фахівців відповідно до вимог ринку, не залишилися лише порожніми деклараціями, потрібен перехід від системи формального знання до компетентнісної парадигми освіти. Нова модель освітнього процесу передбачає створення умов для формування ключових компетенцій учнів. Тому ідея компетентнісного підходу сьогодні важлива як ніколи.

В основі сучасної освіти повинна бути культура самовизначення особистості (її здатність і готовність до саморозвитку і самореалізації), і цей освітній аспект зараз став одним з найактуальніших. Суспільство вкрай зацікавлене в громадянах, які несуть самостійну відповідальність

за прийняті ними рішення і здатні визначати цілі, виходячи з власних ціннісних підстав, являючи собою, таким чином, індивідуальність, що володіє здатністю усвідомлювати і рефлексувати власні цінності, зіставляти, оцінювати себе і проєктувати майбутнє. Все вище викладене визначило актуальність цього дослідження, спрямованого на логістику реалізації компетентнісного підходу в освітньому просторі.

Мета дослідження – визначити філософське бачення компетентнісного підходу в освітньому процесі.

Завдання дослідження:

1. Визначити теоретико-методологічні підстави дослідження процесу реалізації компетентнісного підходу в освітньому просторі.
2. Виявити зміст і спрямованість інституційних змін в освіті в сучасних умовах через аналіз і конкретизацію її ролі як соціального інституту в сучасному суспільстві.
3. Розкрити нормативні підстави забезпечення стійкості освіти як системи при переході від знання до компетентнісного підходу.
4. Визначити ефективність і перспективи реалізації компетентнісного підходу в освіті.

Об'єктом дослідження в даній роботі є сучасна освіта в умовах постійної трансформації.

Предметом дослідження є перетворення змісту освітнього простору в процесі реалізації компетентнісного підходу.

Теоретико-методологічна база дослідження. Дослідження освіти як сфери, в якій відбуваються постійні трансформації, здійснюється нами на основі двох підходів: системного і просторового. Підхід Т. Парсонса ставить в центр уваги дії індивіда як соціокультурної істоти, обумовлені особливостями системи. Освіта розглядається також як процес комунікації, що визначає його сутність (використовуються основні положення концепції Н. Лумана). Погляди Н. Еліаса, його концепція суспільства індивідів, дозволяють зафіксувати обмеження системного підходу, що застосовується по відношенню до таких соціальних явищ, як освіта. Суб'єктно-орієнтований підхід в дослідженнях освіти дозволяє зняти протиріччя між культурною і соціальною системами. Так, символічні культурні коди, на думку Дж. Александера, в соціальній системі перетворюються в цінності, що знижує значення таких символічних феноменів, як ритуал, сакралізація, метафора, міф і код, які залишаються поза межами нашого аналізу.

У процесі дослідження ми користувалися загальнонауковими методами: метод теоретичного аналізу був використаний для вивчення предмета і проблеми дослідження на основі вивчення праць сучасних українських і зарубіжних вчених; метод аналізу і синтезу дав можливість позначити основну спрямованість дослідження і сформулювати першочерговість завдань; метод систематизації допоміг класифікувати найбільш значущу, з точки зору автора, літературу з проблеми дослідження.

Теорія компетентнісного підходу розроблялася та була запропонована в працях зарубіжних вчених Л. Андерсона [10], Б. Блума [12], Р. Бадера [11], В. Кретвол [10], Д. Мертенса [13], А. Шелтена [14] та інших. Значну увагу компетентнісний підхід отримав в Україні. Його особливості досліджують Т. Андрющенко [1], І. Бех [2], Н. Бібік [3], І. Єрмаков [7], Д. Пузіков [7], О. Пометун [8] та інші. Також необхідно зазначити праці Є. Р. Борінштейна стосовно творчої особистості, які допомогли нам імплементувати розуміння компетентнісного підходу стосовно розвитку у особистості творчих навичок, схильностей до евристичного мислення [4–6].

Результати дослідження. **Компетентнісний підхід** у філософському розумінні освітньої діяльності є методологічним прийомом, що забезпечує трансформацію всієї системи безперервної освіти в суспільстві метамодерну відповідно до вимог сучасного суспільства стосовно професіоналізму фахівців та ціннісних орієнтацій особистості, соціальних груп, соціальних інститутів, спільності в цілому. Компетентнісний підхід спрямований на досягнення **компетентності**, що, у широкому сенсі, уявляє собою сукупно-соціокультурний результат безперервної освіти особистості як суб'єкта діяльності. У світовій освітній практиці поняття компетентності виступає сьогодні в якості загальнозначущої категорії з наступних причин. По-перше, компетентність об'єднує в собі складові освіти, пов'язані з формуванням як

інтелекту, так і навичок. По-друге, поняття компетентності відображає ідеологію інтерпретації змісту освіти, пов'язаного з практичною реалізацією ідей і сформованих під час навчання навичок. По-третє, компетентність як стратегія є збірним чином для цілого ряду умінь і знань, що відносяться до широких сфер соціуму, культури, цивілізації і діяльності, спрямованої на практичне застосування досягнень розуму людства, тобто є, по суті, метапредметною. В цьому і полягає цінність сучасної філософії освіти.

Як наслідок, в рамках компетентнісного підходу тісно пов'язані між собою такі поняття як «компетенція», «ключові компетенції» і «компетентність». Під **компетенцією** ми розуміємо сукупність взаємопов'язаних якостей творчої особистості (знань, умінь, навичок, способів діяльності), спрямованих на евристично-креативне сприйняття предметів і процесів, необхідних для якісної продуктивної діяльності по відношенню до них. На відміну від компетенції, ми можемо аналізувати компетентність як здатність, готовність, можливість і в той же час як результат будь-яких дій, спрямованих на вирішення існуючої проблеми, що вимагає застосування творчого начала в особистості. Це ще раз підкреслює тісний родинний зв'язок компетентності як основи пізнання і розуму та пізнавальних здібностей особистості. Компетентність за своєю суттю є категорією діяльнісною, творчою, тому, найбільшою мірою показує свою необхідність саме в процесі науково-пізнавальної діяльності особистості. Таким чином, у вузькому сенсі, **компетентність** можна охарактеризувати як певний рівень сформованості конкретних умінь, навичок, творчо-соціокультурних експерієнсів та професійного досвіду взаємодії з оточуючими людьми і соціумами, який необхідний індивіду для успішного функціонування в професійній сфері та суспільстві. При цьому, коли мова йде про науково-пізнавальну компетентність, мається на увазі професійний досвід науково-пізнавальної діяльності, що отримується індивідом в процесі творчої дослідницької діяльності.

Тому можемо зробити висновок, що прояв компетентності неможливий без наявності певної компетенції. Однак, якщо компетенція відповідає навченості, то компетентність відповідає розумінню, досягнутому в результаті практичної діяльності професійного рівня (або при прагненні до цього рівня) на основі певної компетенції (сукупності компетенцій). Більш того: можемо стверджувати, що в достатній мірі «компетенція» передбачає творче навчання, а «компетентність» – творче розуміння суті навчання. Таким чином, у наукознавчій компетентності, що формується на основі розвитку пізнавальних здібностей в процесі навчально-дослідницької діяльності, чітко проглядаються дві складових. Перша складова орієнтована на досягнення практичних результатів як підсумку освітньої діяльності. Друга складова визначається соціальними потребами і очікуваннями, спрямованими на гармонізацію відносин творчої особистості і суспільства, творчої особистості і природи. Однак цілком очевидно, що сутнісно та інструментально ці дві складові є одним цілим, оскільки друга є природним наслідком першої. Дана обставина і є основою концепції необхідності єдності освітнього підходу при формуванні компетентностей для всіх сфер і рівнів діяльності.

Аналізуючи розвиток компетенцій творчої особистості необхідно зауважити, що індивід в сучасному суспільстві не просто володіє великими можливостями самовираження, а й схильний до соціокультурних, соціопсихологічних, соціоекономічних ризиків, оскільки траєкторії особистого життя стають більш варіативними, різноманітними, і більш кризово-критичними в силу їх постійної трансформації. Особливості сучасного суспільства призводять до руйнування стандартів і традицій життєдіяльності, а це, в свою чергу, відображується на повсякденній свідомості індивіда як основи його існування «Я». В результаті, з одного боку, створюються умови для критичного ставлення до власних уявлень, можливості для їх вдосконалення, з іншого боку – можна спостерігати фактичну відмову від досягнення нових смислів соціальної реальності. Інформаційні аспекти сучасності не забезпечують самі по собі зниження соціальних ризиків. Результатом є розширення іррелевантних зон у свідомості індивіда в поєднанні з посиленням ілюзії їх транспарентності. Всі можливі кризи сприймаються як наслідок індивідуальних недоліків, а не результат процесів, в значній мірі невіддільних індивідам. Розуміння сучасного суспільства, орієнтація в соціальній реальності тим самим передбачає якусь

здатність до суміщення, зіставлення її різних аспектів, але сприйняття людини не може автоматично перебудовуватися з однієї реальності на іншу, для цього потрібні досвід, розвиток здібностей людини в області свідомості, мислення, на що справедливо вказував ще А. Шютц [15].

Можемо стверджувати не тільки необхідність розвитку компетентності та компетентнісного підходу як таких, а й першорядну значимість формування та інтенсифікації соціокультурної та освітньої компетентності творчої особистості, що вимагає зміни базисних цілей освіти. Найбільш важливими аспектами для сприйняття реальності індивідом в сучасному суспільстві стають креативно-перетворюючий і евристично-надіндивідуальний характер соціальної діяльності в освіті суспільства метамодерну. Таким чином, трансформуються акценти і по суті **соціалізації**: якщо традиційно вона визначалася як освоєння норм і цінностей окремої групи, суспільства в цілому, то сьогодні її можна розуміти як здібності ціннісно-нормативної творчості людей і суспільства на основі співпраці. Відмова від традиційної системи, коли індивід слід загальноприйнятим нормам і правилам, наприклад, тієї ж самої соціальної групи, призводить до розуміння важливості докорінної зміни балансу всієї системи суспільних відносин. І якщо основний контроль покладено на самого індивіда, його потрібно готувати до цієї ролі, розвивати його соціальну компетентність.

Саме, тому загальна концепція підготовки до життя, відповідно класичним основам соціалізації (індивід інтегрується в суспільство шляхом освоєння норм і цінностей, соціальних ролей) заснована на процесі вивчення необхідної, визначеної експертами сукупності знань, все більше і більше зводить нанівець результативність роботи освітніх установ, які «застигли в кілометрі від інновацій». **Норми і правила повинні бути прийняті і перероблені творчою особистістю**, інакше вони перестануть функціонувати, що і становить сутність гуманістичної етики по Е.Фромма [9]. Соціальне в такому випадку розглядається як перетворююче і суб'єктне, норми піддаються інтерпретації творчою особистістю як актором і суб'єктом взаємодії.

Зрозуміти зміст тієї чи іншої проблеми, запропонувати шляхи її вирішення і при цьому використовувати весь наявний потенціал знань, умінь в професійній області – це й є **професійною компетентністю**. Так само можна говорити про **освітню компетентність** як здатність аналізувати інформацію, що надходить, розуміти її контекст і переводити в особистісне знання; про **соціокультурну компетентність** – здатність зрозуміти сутність того, що відбувається в соціокультурній реальності шляхом проникнення в її різні смислові контексти. У сучасному суспільстві всі ці різновиди компетентності взаємопов'язані і взаємозалежні.

Тому значущим є когнітивний підхід до визначення сутності компетентності: розуміння реальності, її смислових контекстів дозволяє орієнтуватися в суспільстві як в просторі взаємодій різних акторів, в площині, на якій присутні всі можливі розмежування; і до сучасної філософії освіти як науці, що вчить системно і творчо обробляти і виробляти нову інформацію в освітньому полі. Ефективність дій творчої особистості при цьому залежить не тільки від здатності розуміти сутність того, що відбувається, а й трансформувати її відповідно до вимог сучасного суспільства.

Розвиток соціокультурної компетентності стає важливим завданням, перш за все, соціогуманітарного знання, з огляду на те, що дані знання володіють необхідним евристичним потенціалом для організації синтезу пізнавальної активності творчої особистості по відношенню до соціокультурної реальності, для інтеграції її власних уявлень, життєвого досвіду і їх переосмислення на основі наукового знання. З одного боку, освіта дає творчій особистості знання і вміння, з іншого – ця даність може ставитися до якоїсь однієї реальності, що не означає її автоматичного перенесення в іншу. Показовим прикладом є вивчення соціогуманітарних дисциплін, коли індивіду повідомляють цілий набір знань про суспільство, які дуже часто не проблематизуються, відносяться або до світу наукових знань, або до області моралі. Вважається, що і ті, і інші – це знання про суспільство, тому індивід освоює їх без праці. При цьому ігнорується той факт, що для учня базовим є світ робочих операцій, світ повсякденності – уявлення, смисли, символи і коди придбані в поле безпосередніх комунікацій. В результаті не враховується важлива закономірність, яка полягає в тому, що позиція людини в суспільстві, її

особистий соціальний досвід, а зовсім не соціогуманітарні дисципліни, є основою для освоєння соціокультурної реальності.

Тому компетентнісний підхід необхідно конкретизувати відповідно до розуміння нової системи освіти та нової системи соціалізації, де саме творча особистість є основою сучасного суспільства.

Отже, важливо визначити-створити систему ключових компетенцій, що ґрунтується на компетентнісній освіті, сприйнятті синтезу: соціального досвіду і досвіду особистості; нової соціокультурної реальності; видах діяльності творчої особистості, що дозволяють їй опанувати соціальним досвідом, отримувати навички життя і практичної діяльності в сучасному суспільстві. Одночасно з цим необхідно враховувати, що українське суспільство зазнає російську агресію і тим більше гостро потребує новацій компетентнісного підходу.

Виділимо компетенції, які представляються нам особливо важливими:

– *ціннісно-сміслові компетенції*, що визначають індивідуальну освітню траєкторію творчої особистості та програму її життєдіяльності в цілому;

– *соціокультурні компетенції*, засновані на пізнанні та досвіді діяльності в контексті соціокультурного існування творчої особистості, включаючи досвід освоєння картини світу аж до його соціокультурного і вселюдсько-морального розуміння;

– *соціоекономічні компетенції*, які забезпечують реалізацію конкретних соціальних ролей, професійного самовизначення, а також усвідомлення себе в економічному просторі

– *пізнавальні компетенції* в контексті сукупності компетенцій творчої особистості в сфері самостійної пізнавальної діяльності, що включає елементи логістичної діяльності, отримання системних знань безпосередньо з навколишньої дійсності, володіння прийомами вирішення пізнавальних проблем і дій в нестандартних ситуаціях;

– *інформаційні компетенції*, обумовлені наявністю навичок діяльності по відношенню до переробки і сприйняття інформації в освітніх областях, а також в навколишньому світі;

– *комунікативні компетенції*, що забезпечують взаємодію з оточуючими і віддаленими людьми і людьми, навички роботи в групі, колективі, володіння різними соціальними ролями;

– *компетенції особистісного самовдосконалення*, спрямовані на реалізацію інтелектуального саморозвитку, емоційної саморегуляції і самопідтримки.

Висновки. Загальна ситуація в освіті визначається як перехідна, що пов'язано із застосуванням компетентнісного підходу, трансформацією норм, зміною соціокультурного контексту та розумінням суті цих змін. Можна зафіксувати якусь розмитість освітнього простору, дисбаланс у взаємодіях основних акторів, що в цілому характерно для сучасного суспільства метамодерну. З однієї сторони це руйнує інституційну єдність освіти, а з іншої – стимулює всіх учасників освітнього процесу до пошуків різних варіантів модифікації освітніх практик, творчої діяльності. Необхідна зміна всієї системи освіти, щоб унікальний досвід розвитку творчої особистості акумулювався і поширювався на всю освітнє середовище, і в цьому полягає важлива умова реалізації компетентнісного підходу.

Для реалізації ідеї системного впровадження компетентнісного підходу в освітній процес необхідне створення конкретних умов успішного розвитку та функціонування творчої особистості в суспільстві, де постійні трансформації є не деформацією, а нормою системи. Ефективним компетентнісний підхід буде при успішній реалізації наступних умов:

– формування у творчої особистості компетенцій як одного з основних показників якості навчання;

– організація творчого середовища інноваційного навчального процесу в контексті соціалізації творчої особистості, з самого початку навчання спрямованої на майбутню соціально-професійну діяльність;

– забезпечення розвитку гуманістичних, морально-ціннісних соціально значущих орієнтирів творчої особистості в умовах безперервної освіти;

– використання в навчально-виховному процесі сучасних технологій, орієнтованих на формування ключових компетенцій творчої особистості;

- забезпечення співпраці та творчості всіх учасників освітнього процесу;
- здійснення систематичного впровадження інновацій в освітнє середовище шляхом уточнення компетенцій творчої особистості, виходячи з постійних трансформацій суспільства метамодерну.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андрющенко Т. К. Компетентнісний підхід як стратегічний напрям розвитку освіти в Україні: теоретичний аспект. Педагогічна освіта: теорія і практика. Збірник наукових праць. Кам'янець-Подільський: Видавець ПП Зволейко Д. Г., 2013. Вип. 13. С. 8–12.
2. Бех І. Д. Теоретико-прикладний сенс компетентнісного підходу у педагогіці. Київ: *Виховання і культура*. № 12. (17,18). 2009 р. С. 5–7.
3. Бібік Н. М. Компетентнісний підхід: рефлексивний аналіз застосування. *Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи: Бібліотека з освітньої політики* / заг. ред. О. В. Овчарук. Київ: К.І.С., 2004. С. 45–50.
4. Борінштейн Є. Р. Розвиток творчої особистості: феномен обдарованої дитини. Матеріали методологічного семінару «Розвиток обдарованої особистості: світовий та вітчизняний контекст». 18–20 листопада 2021 р. Київ. Інститут обдарованої дитини НАПН України. С. 45–50.
5. Борінштейн Є. Р. Стратегії формування творчої особистості: методи, форми, прийоми. Стратегії формування творчої особистості: методи, прийоми, форми: колективна монографія / авт. кол. В.Г. Кремень та інші. Київ: Інститут обдарованої дитини НАПН України, 2020. С. 59–96.
6. Борінштейн Є. Р. Творча особистість у вимірі філософії: методичні рекомендації. Одеса, 2023. 32 с.
7. Єрмаков І. Г., Пузіков Д.О. Проектне бачення компетентнісно спрямованої 12-річної школи: Практико-орієнтований посібник. Запоріжжя : ЦентрІон, 2005. 112 с.
8. Пометун О. І. Компетентнісний підхід до оцінювання рівнів досягнень учнів. Київ: Презентація на нараді Центру тестових технологій 19.10.2004 р. С. 16–18.
9. Фромм Еріх. Мати або бути? Харків: «КСД», 2020. 304 с.
10. Anderson, L.W. & Krathwohl, V.R. (2001). A taxonomy for learning, teaching and assessing. New York: Longman.
11. Bader R. Entwicklung beruflicher Hand_lungs-Kompetenz in der Berufsschule. Dortmund. 1990. S. 3.
12. Bloom, B.S., (Ed.). 1956. Taxonomy of educational objectives: The classification of educational goals: Handbook I, cognitive domain. New York: Longman.
13. Mertens D. Schlueselqualifikation. Thesen zur Schulung für eine Moderne Gesellschaft // Verlag W. Kohlhammer. Stuttgart, Berlin, Köln, Mainz, 1974.
14. Schelten A. Einführung in die Berufs pädagogik. Stuttgart, 1991.
15. Schutz A. The Phenomenology of the Social World. Northwestern University Press, 1967. 255 p.

REFERENCES

1. Andriushchenko T. K. Kompetentnisnyi pidkhid yak stratehichniy napriam rozvytku osvity v Ukraini: teoretychnyi aspekt. Pedahohichna osvita: teoriia i praktyka. Zbirnyk naukovykh prats. Kamianets-Podilskyi: Vydavets PP Zvoleiko D. H., 2013. Vyp. 13. S. 8–12.
2. Bekh I.D. Teoretyko-prykladnyi sens kompetentnisnoho pidkhodu u pedahohitsi. Kyiv: Vychovannia i kultura. № 12. (17,18). 2009 r. S. 5–7.
3. Bibik N. M. Kompetentnisnyi pidkhid: refleksyvnyi analiz zastosuvannia. Kompetentnisnyi pidkhid u suchasni osviti: svitovyi dosvid ta ukraïnski perspektyvy: Biblioteka z osvithoi polityky / zah. red. O. V. Ovcharuk. Kyiv: K.I.S., 2004. S. 45–50.
4. Borinshtein Ye. R. Rozvytok tvorchoi osobystosti: fenomen obdarovanoi dytyny. Materialy metodolohichnoho seminaru «Rozvytok obdarovanoi osobystosti: svitovyi ta vitchyzniani kontekst». 18–20 lystopada 2021 r. Kyiv. Instytut obdarovanoi dytyny NAPN Ukrainy. S. 45–50.
5. Borinshtein Ye. R. Stratehii formuvannia tvorchoi osobystosti: metody, formy, pryioomy. Stratehii formuvannia tvorchoi osobystosti: metody, pryioomy, formy: kolektyvna monohrafiia / avt. kol. V.H. Kremen ta inshi. Kyiv: Instytut obdarovanoi dytyny NAPN Ukrainy, 2020. S. 59–96.
6. Borinshtein Ye. R. Tvorcha osobystist u vymiri filosofii: metodychni rekomendatsii. Odesa, 2023. 32 s.

7. Yermakov I. H., Puzikov D.O. Proektnе bachennia kompetentnisno spriamovanoi 12-richnoi shkoly: Praktyko-zoriientovanyi posibnyk. Zaporizhzhia : Tsentrion, 2005. 112 s.
8. Pometun O. I. Kompetentnisnyi pidkhdid do otsiniuvannia rivniv dosiahnen uchniv. Kyiv: Prezentatsiia na naradi Tsentru testovyykh tekhnolohii 19.10.2004 r. S. 16–18.
9. Fromm Erikh. Maty abo buty? Kharkiv: «KSD», 2020. 304 s.
10. Anderson, L.W. & Krathwohl, V.R. (2001). A taxonomy for learning, teaching and assessing. New York: Longman.
11. Bader R. Entwicklung beruflicher Hand_lungs-Kompetenz in der Berufsschule. Dortmund. 1990. S. 3.
12. Bloom, B.S., (Ed.). 1956. Taxonomy of educational objectives: The classification of educational goals: Handbook I, cognitive domain. New York: Longman.
13. Mertens D. Schlueselqualifikation. Thesen zur Schulung für eine Moderne Geseltschaft // Verlag W. Kohlhammer. Stuttgart, Berlin, Köln, Mainz, 1974.
14. Schelten A. Einführung in die Berufs pädagogik. Stuttgart, 1991.
15. Schutz A. The Phenomenology of the Social World. Northwestern University Press, 1967. 255 p.

Madi Halyna Ivanivna

Candidate of Philosophical Sciences,
Senior Lecturer at the Department of social and humanitarian disciplines
Odessa National Maritime University
34, Mechnykova str., Odesa, Ukraine
orcid.org/0000-0003-4817-4635

PHILOSOPHY OF COMPETENCE APPROACH IN EDUCATION

Competence-based approach to learning is an actual trend of the modern world education system, which allows resolving contradictions between traditional requirements for the educational process, modern needs of society and the needs of a creative person in the results of education. New requirements for the quality of education initiate the development of ways to implement a competence-based approach already at the initial stage of training. The essence of this approach is the formation of generalized super-subject skills in the creative personality, which are integral characteristics of the quality of its training, associated with the ability to target meaningful application of a set of knowledge, skills and methods of activity, including socio-professional, in conditions of constant transformation.

The aim of the study is to determine the philosophical vision of the competence approach in the educational process. The subject of the research is the transformation of the content of the educational space in the process of implementing the competence approach.

Theoretical and methodological basis of the research. The paper applied system and spatial approaches as the main ones. A subject-oriented approach was also used to understand the place of creative personality in education. In the course of the research, we used general scientific methods: the method of theoretical analysis; the method; the method of systematization.

Key words: competence approach, competence, professional competence, socio-cultural competence, education, continuing education, creative personality, metamodern society, socialization.